

*"We do not inherit the Earth from our ancestors;
we borrow it from our children"*
Spreuk van de Lakota-indianen

Duurzame ontwikkeling

Uitgangspunt

De visietekst moet een **aanvulling** zijn op de **missie en visie** van de Vlaamse Jeugdraad. De missie en visie benaderen immers de jongeren als individu (competentie-participatie-empowerment). Maar duurzame ontwikkeling is een thema dat ontegensprekelijk verwijst naar het collectieve, het maatschappelijke. In die zin kan de visietekst enerzijds een aanvulling vormen op de missie en visie van de VJR en dit maatschappelijke binnenbrengen.

Anderzijds willen we met de visietekst een aanvulling bieden op het discours dat heerst rond het thema duurzame ontwikkeling. We willen de **jeugdspecifieke invalshoek** aanbrengen (onze *unique selling proposition*). Aan ambitie ontbreekt het ons dus niet met deze visietekst.

Aanzet

Uit de visie van de Vlaamse Jeugdraad: *"We willen in ons werk niet alleen rekening houden met kinderen, jongeren en het jeugdwerk, maar trachten ook altijd de gevolgen voor iedereen en voor onze planeet in te schatten."*

De duurzame ontwikkeling van de samenleving is een grote bezorgdheid van de Vlaamse Jeugdraad. Kinderen en jongeren van vandaag willen ook morgen op een kwaliteitsvolle manier leven in de samenleving en zullen dus de gevolgen van de beslissingen die vandaag genomen worden ondervinden. Kinderen en jongeren zijn dus **stakeholders** in het debat rond duurzame ontwikkeling.

Jongeren liggen duidelijk ook wakker van dit thema. Ze zijn er in ieder geval meer mee bezig dan andere leeftijdsgroepen. Dit blijkt duidelijk uit de draagvlakenquête van de Federale Raad van Duurzame Ontwikkeling¹ en een onderzoek van MTV Networks naar de mening van jongeren over sociale thema's². Kinderen en jongeren zijn dus gevoeliger voor de toekomst dan andere generaties.

Wat is duurzame ontwikkeling?

Algemeen: de drie componenten van duurzame ontwikkeling

Het thema duurzame ontwikkeling is zeer breed. Algemeen kunnen we stellen dat duurzame ontwikkeling neerkomt op '**genoeg voor altijd voor iedereen en overal**'. We moeten dus omzichtig omspringen met de schaarse middelen die ons ter beschikking staan.

¹ FRDO, *Draagvlakenquête duurzame ontwikkeling*, 2002, 73-94

² MTV Networks, *What Youth thinks about social issues*, 2007, 46-56

Als over duurzame ontwikkeling wordt gesproken, heeft men het vaak over de component leefmilieu. Zaken als de opwarming van de aarde, het gebruik van fossiele brandstoffen en ontbossing beheersen de publieke discussie.

Leefmilieu maakt, wat de Vlaamse Jeugdraad betreft, zeker een wezenlijk deel uit van een duurzame samenleving, maar het is zeker niet de enige component. Naast het **ecologische** onderdeel kent het thema duurzame ontwikkeling nog 2 andere belangrijke aspecten, namelijk een **economische** en een **sociale component**.

De economische pijler van duurzame ontwikkeling verwijst naar de consumptie- en productiepatronen die bestaan in onze maatschappij. De manier van consumeren en produceren heeft een grote impact op de duurzaamheid van een samenleving. In een puur economische logica staat enkel de groei van de economie voorop zonder daarbij verder rekening te houden met de gevolgen van deze groei of de omstandigheden waarin deze groei zich voordoet. In een duurzame samenleving is het echter zaak om deze economische logica te verzoenen met een duurzame logica. Daarbij komt het erop neer om economische groei te realiseren via consumptie- en productiemethodieken die de schade toegebracht aan het milieu of op sociaal gebied binnen de perken houdt.

Een derde pijler is de sociale component van duurzame ontwikkeling. De sociale pijler houdt in dat de mensen in een duurzame samenleving alle kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Concreet omvat dit de strijd tegen de sociale uitsluiting, toegang tot middelen en diensten voor iedereen, de arbeidsomstandigheden, de verbetering van de vorming van bezoldigden en hun diversiteit, de verdere ontwikkeling van eerlijke handel. (kan nog meer zijn: valorisatie van een persoon, zelferkenning, eventueel erkenning van zijn status als stakeholder t.o.v. bv. een bedrijf in iemand zijn buurt).

Tussen deze drie pijlers is er een grote **verwevenheid en interdependentie**. Elke ingreep in de ene peiler heeft sowieso gevolgen voor de twee andere. De pijlers kunnen dus niet los van elkaar gezien worden. Naast deze drie pijlers wil de Vlaamse Jeugdraad het jeugdspecifieke toevoegen aan de klassieke definitie van duurzame ontwikkeling. In de vakliteratuur wordt vaak verwezen naar een vierde pijler, nl. **participatie**. Hieronder wordt die verder uitgewerkt.

Visie van de Vlaamse Jeugdraad

De visie van de Vlaamse Jeugdraad wijst impliciet naar het thema duurzame ontwikkeling. De visie van de Vlaamse Jeugdraad op jeugdbeleid is een visie die perfect toepasbaar is op duurzame ontwikkeling.

1. De participatie van kinderen en jongeren

Een samenleving kan pas duurzaam zijn als er voldoende ruimte is voor **inspraak** van haar bewoners. In een democratisch bestel krijgen volwassenen via een formele weg, namelijk het stemrecht, de kans om te participeren. Min 18-jarigen hebben deze mogelijkheid tot participeren niet en kunnen zich dus niet uitspreken over beleidsmaatregelen die ook hen treffen. Dit kan er voor zorgen dat de maatregelen niet gedragen worden door die jongeren en dat ze bijgevolg minder duurzaam zijn.

Een duurzame samenleving houdt rekening met al haar burgers. In het geval van de min 18-jarigen betekent dit dat er andere systemen en participatiemethodieken op poten moeten gezet worden. Zodat er ook naar hun meningen en voorkeuren kan gepeild worden. Dit zorgt voor meer gedragenheid en dus ook voor een grotere duurzaamheid.

Dit betekent echter niet dat er geen extra inspanningen moeten geleverd worden naar de jongeren die wel over stemrecht beschikken. Uitgebreide inspraak van jongeren verhoogt de

duurzaamheid, temeer omdat jongeren niet alleen de huidige, maar ook de toekomstige generaties zijn. In de toekomst zullen zij geconfronteerd worden met de beslissingen die vandaag worden genomen. Daarom dat kinderen en jongeren volwaardig moeten betrokken worden in de discussies rond duurzame ontwikkeling, zowel op het vlak van het nemen van beslissingen, van de implementatie als van de evaluatie van het beleid.

2. Competentie van kinderen en jongeren

Een duurzame samenleving is een samenleving die gebruik maakt van de **kennis en deskundigheid** die binnen die samenleving aanwezig is. Het is m.a.w. duurzamer om die deskundigheid in rekening te nemen i.p.v. via een tabula rasa de samenleving op te bouwen.

Kinderen en jongeren hebben ook een zekere kennis, ze zijn immers ervaren in het jong zijn. Als deskundigen in het jong zijn, bekijken kinderen en jongeren de wereld vanuit een eigen hoek. Ze hebben een mening over heel wat thema's. Een duurzame samenleving erkent de competenties en kennis van kinderen en jongeren.

3. Empowerment van kinderen en jongeren

Een duurzame samenleving maakt niet enkel gebruik van de aanwezige kennis, maar geeft burgers ook de mogelijkheid om zich persoonlijk te ontwikkelen en om hun competenties te ontwikkelen. Op die manier kunnen ze zich persoonlijk ontwikkelen. Voor kinderen en jongeren is geldt dit eens te meer omdat dit burgers in volle ontwikkeling zijn. Het is dus cruciaal dat ze kansen krijgen om zichzelf te **empoweren**, zichzelf te **versterken en verrijken**. Deze ondersteuning en ruimte om te experimenteren zal hen in staat stellen volledig deel te nemen aan de maatschappij en zal hen volledig tot hun recht laten komen.

Jeugd en duurzame ontwikkeling

Jongeren zijn stakeholders in de vele discussies rond duurzame ontwikkeling. Dit blijkt uit de eerder vermelde onderzoeksresultaten. Jongeren liggen dus wakker van de verdere ontwikkeling van de samenleving waarin ze wonen. Ze liggen er niet alleen wakker van, ze hebben er ook een eigen mening over, ze hebben een eigen stem in het hele debat.

De jeugdspecifieke stem– *de unique selling proposition* van kinderen en jongeren- ligt in het feit dat kinderen en jongeren **de toekomstige generatie** vormen. Zij zullen dus, meer nog dan anderen, de gevolgen ondervinden van de beslissingen die vandaag genomen worden. Kinderen en jongeren moeten aan de slag met de wereld en de samenleving die ze van de vorige generaties krijgen. Zij moeten dus een stem hebben in hoe de samenleving waarin ze leven tot stand komt. Ze kunnen de beleidsmakers erop wijzen hun toekomst niet op het spel te zetten door het nemen van beslissingen die ingegeven zijn door korte termijn denken.

Naast de toekomstige generatie zijn kinderen en jongeren ook deel van **de huidige generatie**. Ze moeten dus niet enkel betrokken worden omdat ze de planeet zullen erven van de mensen die voor hen kwamen. Ze leven in het hier en nu en hebben wel degelijk een mening over dat hier en nu. Ze hebben zelfs een heel eigen kijk op de dingen rondom hen. Minder dan andere leeftijdsgroepen zitten zij gevangen in bepaalde denkpatronen en vanuit die positie kunnen ze creatieve oplossingen aandragen. Vanuit die invalshoek kunnen kinderen en jongeren ook hun eigen stem in het debat rond duurzame ontwikkeling inbrengen.

Vlaamse Jeugdraad en duurzame ontwikkeling

In de eerste plaats vindt de Vlaamse Jeugdraad dat de duurzame ontwikkeling van onze samenleving een noodzaak is. We vinden dat de schaarse middelen voornamelijk niet efficiënt genoeg worden ingezet en dat er meer op een duurzame ontwikkeling mag worden ingezet. Als belangenbehartiger van kinderen en jongeren wil de Vlaamse Jeugdraad in deze zijn rol opnemen en zijn verantwoordelijkheid niet ontlopen.

Dit engagement heeft meerdere gezichten:

1. De Vlaamse Jeugdraad pleit en blijft bij de beleidsmakers pleiten voor het ontwikkelen van een (geïntegreerd) jeugdbeleid dat alle nodige **duurzame** kenmerken vertoont. Dit houdt in dat de **beleidsmaatregelen** wel doordacht moeten zijn en op een langdurige wijze bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het kan dus niet de bedoeling zijn vandaag beleid te maken voor jongeren om dan morgen dit beleid te vervangen door nieuw beleid. Kinderen en jongeren willen een stabiel, maar aangepast beleid dat hun ontwikkeling stimuleert.
2. De Vlaamse Jeugdraad wil als organisatie ook zelf een **duurzame organisatie** zijn. Op dit aspect wil hij optreden als een 'goede huisvader'. In de eerste plaats betekent dit dat in onze organisatie omzichtig omspringt met de middelen waarover ze beschikt. De Vlaamse Jeugdraad wil dus in de organisatie van zijn dagelijks bezigheden duurzaam zijn. We willen op dit vlak ook stappen vooruit zetten.
Naast de interne duurzaamheid wil de Vlaamse Jeugdraad ook in zijn externe actie een duurzame organisatie zijn. De externe actie bestaat vooral uit beleidsadviserende acties (adviezen, standpunten, lobby...). In die standpunten en adviezen trekt de Vlaamse Jeugdraad resoluut de kaart van kinderen en jongeren. Toch probeert de Vlaamse Jeugdraad ook altijd de gevolgen in te schatten voor iedereen en voor de planeet.
3. Uiteindelijk beschouwt de Vlaamse Jeugdraad duurzame ontwikkeling als een horizontaal thema dat zijn weerklank vindt in alle andere thema's. Vandaar dat de Vlaamse Jeugdraad in al zijn activiteiten een **duurzaamheidstoets** wil toepassen.

Zoals eerder gezegd is duurzame ontwikkeling een breed thema. De Vlaamse Jeugdraad heeft niet de expertise in huis om zich inhoudelijk uit te laten over alle aspecten van duurzame ontwikkeling. De Vlaamse Jeugdraad heeft dus niet de kennis om aanbevelingen te concretiseren in wetsvoorstellen of amendementen. Daarvoor werkt de Vlaamse Jeugdraad samen met organisaties die wel deze expertise in huis hebben (VODO, FRDO, Globelink...). Deze **partners** zijn meer onderlegd om met de overheid aan tafel te gaan zitten en concrete voorstellen te doen. Binnen deze organisaties probeert de Vlaamse Jeugdraad de belangen van kinderen en jongeren te garanderen. Het Platform VerdraaiDe Wereld is daarbij een bevoorrechte partner omdat het jeugdwerk hier samen zit met de Noord-Zuid NGO's rond het thema duurzame ontwikkeling. Dit platform kan ons de nodige impulsen geven voor mogelijke actie rond dit thema. We willen ons binnen dit platform opwerpen als de spreekbuis naar het beleid toe.